

1944, október 20. [Banská Bystrica.] — Situačné hlásenie veliteľa 1. čs. armády gen. R. Viesta o zhoršení situácie na východnom a južnom úseku obrany s naliehavou žiadosťou o dodanie zbraní, zaslané rádio-telegraficky hlavnému veliteľovi gen. S. Ingrovi do Londýna.

VI 1020183/44¹

Naša situácia sa značne zhoršila, zvlášť na východe. Nepriateľ podniká útoky z rôznych smerov.

Východná časť: Od severu tlačí našu obranu v smeru Vernár—Pusté Pole a od východu v smeru Mlýnky, Stratená, Pusté Pole.

Obrana sev. Muráň nevydržala. Nepriateľ prenikol cez Revúcu na Muráň, ktorý obsadil. Od Rim. Soboty vo smere na Tisovec prenikol až južne Rim. Bani.

Vynakladám všemožné úsilie, aby som udržal priestor Pusté Pole, Červená Skala a Tisovec. Chcem dostať späť Muráň.

Západná časť: Včera nepriateľ obsadil Krupinu a dnes prenikol južne od Dobrej Nivy. Podnikám protiakciu. Nepriateľ podniká útoky tiež proti našej obrane na severu, ale bez úspechov.

Opakujem svoju žiadosť o urýchlené dodanie zbraní, aspoň pre 5000 mužov². Len tak by bolo možné počítat s postavením operačných záloh. Začína byť i veľmi kritickým stav výstroja, hlavne obuvi. Jestli v tomto smere nedostaneme včas pomoc, následky môžu byť katastrofálne.

Upozorňujem, že aj munícia stačí len asi na 1 mesiac.

Viest.

SÚA Praha. PMR-L, sign. Slov. nár. rada. Odpis. Strojopisný prepis.

1944, október 21. Praha. — Zpráva úradu vojenského splnomocnenca pri nemeckom štátnom ministrovi pre Čechy a Moravu a veliteľa vojenského okruhu Čechy a Morava K. H. Frankovi s večerným situačným hlásením nemeckého veliteľa na Slovensku z 20. 10. 1944.

Tajné!

Vec: Situácia na Slovensku.

Večerné hlásenie nemeckého veliteľa na Slovensku z 20. 10. 1944.

1. *Situácia nepriateľa.*

Na pochodovej trase pravej útočnej skupiny 18. SS divízie panc. granátnikov

¹ Číslo rádiogramu doplnené podľa záznamu v českom znení. (VHA, Praha, Západ I, HV Londýn, 9/3/1.)

² Iný Viestov rádiogram z 20. 10. 1944 hovorí: „Máme 5000 záložníkov a asi 1600, pre ktorých nemáme vôbec žiadnych zbraní.“ (SÚA Praha, PMR Londýn, odpis.)

sú vo všetkých obciach pozície nepriateľa a cestné zátarasy. Sily v počte asi jednej roty vždy húževnato bránili dediny. Pritom [boli použité] ťažké zbrane, ojedinele protitankové kanóny a delá. Nepriateľ tu krátko vycvičený, čiastočne [pozostáva] z novonarukovaných Slovákov. Vedenie zo slovenských a sovietskoruských dôstojníkov. Hlbkový letecký nálet jedného Jabo.

Pred skupinou Schill viaceré protiútoky v sile jednej roty, podporované delostrelectvom a výpomocným pancierovým vlakom južne od Dobrej Nivy (12 km južne od Zvolena.

Skupina bánd v sile asi [?] mužov, ktorá sa doteraz zdržiavala v priestore južne od Krupiny, stiahla sa na východ.

Pred divíziou Tatra delostrelecká rušivá paľba a nepriateľská prieskumná činnosť.

V okolí Bošácej (6 km severne od Nového Mesta nad Váhom) tvrdá bitka v lese jedného práporu 708. divízie nár. granátnikov so skupinou bánd v sile asi 500 mužov. Pritom bolo 40 zistených mŕtvych nepriateľa, 11 vlastných mŕtvych a 8 ranených.

V posledných nociach sa uskutočnilo zásobovanie vzdušnou cestou početnými lietadlami do priestoru južne od Popradu, ako aj do priestoru B. Bystrice. Lietadlá štartovali v Krosne približne o 18. hodine, návrat väčšinou okolo 6. hodiny. Takto sa do priestoru Banskej Bystrice tou cestou vraj v posledných dňoch priviezlo pre československú brigádu: 20 mínometov, 200 rýchlopalebných pušiek, 30 guľometov, 500 protitankových granátov.

2. Vlastná situácia:

Pravá útočná skupina 18. SS divízie panc. granátnikov obsadila v poludňajších hodinách Revúcu a pri príchode noci dobyla Muráň (9 km severozáp. od Revúcej). Ďalší útok odtiaľ plánovaný na Telgárt (15 km severových. odtiaľ) na 21. 10. Prieskumový oddiel divízie bojuje pri Rimavskej Bani (15 km severoseverozáp. od Rimavskej Soboty) proti silnejšiemu nepriateľovi.

Skupina Schill zatlačila v predošlých dňoch porazeného nepriateľa ďalej na východ a dobyla Senohrad (10 km východne od Krupiny) proti slabšiemu odporu nepriateľa. Severne od Babinej sa odrazil protiútok nepriateľa.

Pri divízii Tatra čulá prieskumná činnosť.

Skupina Dirlwanger so skupinou v sile pluku pochoduje do Ružomberka.

Letecká činnosť: 4 prieskumné lietadlá, 2 stíhače ako ochranný sprievod, 3 Si 204 bombardovací útok na pancierový vlak pred skupinou Schill, 4 nákladné autá zničené bombardovaním.

Poveternostná situácia: prevažne jasno, hory čiastočne v mračnách.

SÚA Praha. S 110-5-47/164. Originál; strojopis. (Z nemčiny preložila IK.)